

[Bertel Haarder.]

Howdan kan det så være, at der ifølge finansloven de næste 2 år skal bevilges næsten 2 mia kr. til universitetsbyggerier, mens der ifølge bemærkningerne til EFG-loven kun skal bevilges 1 mia kr. til byggeriet dér? Det viser ildt om det fantastiske misforhold, der stadig er mellem byggeplanerne på de lange uddannelser, hvor der er dårlige beskæftigelsesmuligheder, katastrofale beskæftigelsesmuligheder, og byggeplanerne på de kortere uddannelser.

Endvidere er forslaget en konsekvens af vores syn på adgangsbegrænsningen. Vort syn er, at adgangsbegrænsning er et nødvendigt onde, og at den kun har mening, hvis den sker som et led i en omfordeling af ressourcerne. Hvis adgangsbegrænsningen ikke fører til, at man bremser nyinvesteringerne, hvis den bare fører til, at man får flere kvadratmeter pr. studerende og færre studerende pr. lærer, så kan vi egentlig ikke se, at vi har tilstrækkelig grund til at berøve de unge deres frie valg af studium. Sådan hænger de to ting sammen. Adgangsbegrænsningen er vi gået med til, fordi der må ske en ressourceomflytning i undervisningssektoren. Dette er for os den anden side af sidste års bemyndigelseslov om adgangsbegrænsning, og vi kan ikke se, hvad vi skal med det sidste, hvis ikke vi får det, som her er foreslået.

Til hr. Svend Haugaard, som har sagt, at han er nødt til at gå, fordi han skal i gruppemøde, og at jeg derfor ikke skulle angribe ham for hårdt, vil jeg blot sige, så han kan læse det i Folketingstidende, at det er hr. K. Helveg Petersen, som har foreslået, at vi skulle have nogle emnedebatter her i folketinget og af og til tage dele af finansloven frem til en principdebat. Det er præcis, hvad venstre tilsigtede med dette forslag. At han så kan have ret i, at vi måske skulle have indledt det med en redegørelse af ministeren på den ene eller den anden måde, vil jeg ikke bestride.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til undervisningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betrag-

ter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om afvikling af Roskilde universitetscenter som selvstændig institution [af Gerda Møller m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 25. Fremsat 23/3 77).

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Sammen med denne sag behandles den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om nedlæggelse af Roskilde universitetscenter [af Halvgaard m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 42. Fremsat 12/4 77).

Forslagene sattes til forhandling.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Det er i dag lige præcis på dato et år siden, vi her i folketinget havde en meget lang forhandling om RUCs forhold, en forhandling, hvor det ene dagsordensforslag efter det andet blev fremsat, og hvor man til sidst vedtog et dagsordensforslag.

Det kunne være fristende her i dag blot at afvise de to forslag og lade det være godt med det. Jeg skal imidlertid knytte nogle enkelte bemærkninger til det.

Sidst diskuterede vi meget indgående RUCs tilblivelseshistorie og centerets videre udvikling, og der blev talt meget om, hvem der havde ansvaret for hvad; det skal jeg også lade ligge i dag.

Som bekendt blev der i december 1975 vedtaget en lov om RUC, der bemyndigede undervisningsministeren til at fastsætte særlige bestemmelser om styrelsen, og der blev som et led i den nye styrelsesordning indsat et eksternt rektorat på 3 personer med meget vidtgående beføjelser. Jeg har ment og mener stadig, at jeg bedst kunne søge at leve op til folketingets pålæg om at tilbageføre centeret til den oprindelige idé ved hjælp af disse tre udefra kommende folk, som ikke i forvejen havde været indblandet i de mange problemer og uoverensstemmelser, der havde præget RUC, og som

[Undervisningsministeren.]

altså kunne se med uhildede øjne på forholdene.

Dette rektorat afgav i november 1976 indstilling til ministeriet om, at der i 1977 blev lukket for optagelsen af studerende til den samfundsvidenskabelige basisuddannelse, således at man kunne få tid til at foretage en revision af de gældende bestemmelser om uddannelsen. Det havde nemlig vist sig, at disse bestemmelser ikke gav tilstrækkelig sikkerhed mod manipulationer, der var egnede til effektivt at modvirke intentionerne bag den grundliggende reorganisering af basisuddannelsen. Jeg tilsluttede mig rektoratets forslag om den midlertidige lukning og om, at der skulle være rigelig tid til revisionen, så man ikke igen kom ud i en bl. a. tidsmæssigt presset situation.

Fra februar måned i år begyndte herefter strømmen af klager og henvendelser fra centeret, siden fulgt op af arbejdsnedlæggelser blandt personalet. En række studerende har erklæret at ville boykotte eksamen; der har været og er stadig blokade eller besættelse af centeret, og de kollegiale organer har i perioder været delvis ude af funktion.

Jeg skal ikke lægge skjul på, at de mange forsøg på obstruktioner og ikke mindst den sidste tids studenteraktioner har bekymret mig, og der skal ikke herske tvivl om, at regeringen tager klart afstand fra de fysiske blokader eller besættelser både på RUC og andre steder. Sådanne metoder tjener intet konstruktivt formål og tjener alene til at hindre og ødelægge arbejdsforholdene for såvel studerende som for personalet. Visse åbenbart toneangivende kræfter på RUC har yderligere efterhånden bragt centeret meget tæt på afgrundens rand, bl. a. gennem aktionerne.

Men når jeg trods alt mener, at man ikke skal give op, og altså mener, at de to forslag til folketingsbeslutning bør forkastes, skyldes det den udvikling henimod en afklaring af forholdene, som er ved at tegne sig som resultat af det eksterne rektorats meget energiske arbejde og forhandlinger med forskellige grupper på centeret.

I den seneste tid har forhandlingerne bl. a. fundet sted på grundlag af et udspil fra centerets interne rektor. Dette har resulteret i, at det eksterne rektorat såvel som store dele af de ansatte på centeret er enedes om løsninger på en række af de problemer, som har været baggrunden for uroen. Ganske vist vil det utvivel-

somt være for tidligt at erklære, at forholdene vil blive normaliserede, men jeg synes som sagt, at der ser ud til at være en afklaring i sigte. Min tillid til, at det eksterne rektorat vil forstå at udnytte alle reelle muligheder i så henseende, er usvækket.

Det kan nu konstateres, at der allerede er opnået en situation, hvor det ser ud til, at de kollegiale organer på centeret igen kan fungere. Det kan konstateres, at der er taget skridt til udskrivelsen af de valg, som blev bremset i februar. Det kan konstateres, at der er taget skridt til en hurtig løsning af en række strukturelle og administrative problemer på centeret.

Denne nye udvikling er sat i gang ved samarbejdet mellem det eksterne rektorat og brede kredse af ansatte ved centeret. Derfor er det efter min mening forkert og forhastet, hvis man nu her i tinget træffer en beslutning, der vil betyde enten nedlæggelse af RUC eller henlæggelse af det til Københavns universitet. Jeg mener, at man bør lade den igangværende afklaringsproces få sin chance, men naturligvis nøje følge, hvad der videre sker på centeret. Jeg vil derfor henstille, at tinget ikke her og nu træffer en beslutning, der vil indebære centerets nedlæggelse.

J. K. Hansen (S):

Ja, traditionen tro skal vi igen i år have en politisk debat om Roskilde universitetscenter. Man kan vel sige, at det er den sædvanlige politiske forårsoffensiv mod RUC fra højrekræfterne her i folketinget, en offensiv, der i år består i, at man har taget de gamle forslag fra 1974-75 ned fra hylden og fremsat dem.

Jeg skal derfor tillade mig at forblive lige så traditionel og starte med at afvise forslagene, idet jeg, ligesom forslagsstillerne gør det, skal henvise til, hvad jeg har sagt ved de tidligere forhandlinger både i 1975 og i 1976.

Jeg er fuldstændig enig med ministeren i den redegørelse, hun netop har givet om RUC. Jeg vil godt her præcisere to ting, for det første det dagsordensforslag, som ministeren lige har nævnt i sin redegørelse, og som jo blev vedtaget for lige netop et år siden her i denne sal, og for det andet loven om en særstyrereordning for RUC, som et flertal vedtog i december 1975.

Herefter vil jeg gerne sige et par ting, nemlig, at vi i socialdemokratiet ikke er blinde for, hvad der foregår på RUC og for den sags skyld

[J. K. Hansen.]

også andre steder, og at vi følger udviklingen på RUC med meget stor opmærksomhed. Men vi ønsker at leve op til, hvad dette folketing har vedtaget dels ved et dagsordenforslag i 1976, dels ved den særstyreordning for RUC, der blev indført.

Vi ønsker reorganiseringen på RUC gennemført. Det gør vi, fordi vi tror på de positive kræfter, der er blandt studerende og ansatte på RUC, og de er i stort flertal derude. Vi tror på, at de finder frem til en løsning i samarbejde med det eksterne rektorat. Der er tegn i sol og måne på, at det skulle lykkes. Jeg vil også sige, at skal det lykkes, så må centeret også fritages for den megen utidige politiske indblanding. Vi afviser altså forslagene.

Bertel Haarder (V):

En vattet og nervøs statsmagt kan være den største trussel mod den personlige frihed. Manglende handling undergraver tilliden til, at gældende regler bliver overholdt, og det avler terror og modterror.

Professorer og andre lærere har i ugevis ikke kunnet komme på deres kontorer på grund af disse sympatiaktioner med Roskilde universitetscenter. Man har forment dem adgang til at hente deres dyrebare ejendele, f. eks. manuskripter til doktordisputater. Nogle har ikke kunnet få udbetalt deres løn, det har vi fået brev om i dag. Døre er blevet brudt op og papirer gennemrodet, eksaminer er blevet forhindret. På historisk institut i København er eksamen truet for 840 eksamensstuderende.

Studenterrådet opfordrer i tale og skrift til, at centraladministrationerne på samtlige landets uddannelsessteder nu skal besættes, som der står, og jeg citerer fra pjecen: »Vi må nu skride til besættelse af centraladministrationerne på samtlige landets uddannelsessteder. Kampen må føres til sejr«, og så nævnes der 5 programpunkter, hvoraf genåbning af den samfundsvidenskabelige basisuddannelse på RUC kun er det ene.

I Studenterhåndbogen har Studenterrådet for en sikkerheds skyld allerede nu opfordret til, at balladen også fortsætter til efteråret, idet man nemlig anbefaler alle dem, der ikke kan komme ind på grund af adgangsbeholdning, at møde op alligevel. Der er kort sagt sikret ballade sommeren igennem.

Jeg gentager: den største trussel mod den

personlige frihed for befolkningen er en vattet og nervøs statsmagt. Vi kræver ikke, at ministeren eller direktoratet skal tilkalde politiet og sætte vold mod vold, men vi kræver, at ministeren indskærper over for alle rektorer og institutbestyrere, og hvem der i øvrigt har ansvaret, at den personlige frihed skal sikres på vore undervisningssteder, så at de ansatte og studerende kan komme til deres arbejde og undervisning.

Mindretalsdiktaturet må brydes. Vi vil skarpt følge udviklingen, og vi mødes jo igen senest på næste torsdag, hvor der under forespørgselsdebatten vil blive lejlighed for tinget til om nødvendigt at udtale sig herom.

Blokaderne er jo iværksat med det påskud, at man vil støtte Roskilde universitetscenter. Vi er glade for, at ministeren ikke har bøjet sig for presset, og vi har ligesom ministeren tillid til, at de eksterne rektorer kan vurdere, hvornår basisuddannelsen bør genåbnes.

Hvis vi nedlagde Roskilde universitetscenter i dag og derved gjorde Københavns universitet endnu større og endnu mere uhåndterligt, så ville det vel i virkeligheden være den største tjeneste, vi kunne gøre Studenterrådet. En nedlæggelse ville være benzin på en brand, som vel i virkeligheden er ved at dø ud, fordi der er færre og færre, som vil lege med. Vi vil ikke gøre noget som helst, som kan hjælpe Studenterrådet ud af den klemme, det er kommet i, og derfor siger vi ikke ja til de to forslag på indeværende tidspunkt.

Studenterrådet er i færd med at svinde ind til en latterlig, lille minoritet, som ingen kan være bekendt at have noget at gøre med. Studenterrådets synspunkter kom i mindretal, da der på Roskilde universitetscenter blev forlig om at åbne den samfundsvidenskabelige basisuddannelse den 1. februar 1978. Studenterrådet isolerer sig selv. Studenterrådet har umuliggjort sig selv for tid og evighed. Studenterrådet har sat sig uden for politisk indflydelse på dansk uddannelsespolitik.

Bemærk venligst, at Studenterrådet slet ikke er noget studenterråd – det var det engang, men det er det ikke længere. Der er for længst vokset andre organisationer op ved siden af, og det er uden tvivl dér, man i fremtiden skal finde de studerendes talerør. På den måde kan vi håbe, at de studerende ad anstændige veje får indflydelse igen på dansk uddannelsespolitik. Jeg gad for øvrigt nok se, hvor mange af

[Bertel Haarder.]

efterårets nye studenter som overhovedet vil betale kontingent til det Studenterråd.

Vi vil med andre ord give den styrkede moderation en chance, også på Roskilde universitetscenter. Vi vil se tiden an. Vi vil i hvert fald se bedre forslag på bordet, før vi drejer nøglen om. Københavns universitet er for stort i forvejen, og vi skal i hvert fald ikke sælge vores bedste undervisningsfaciliteter.

Ingolf Knudsen (CD):

Den socialdemokratiske ordfører, hr. J. K. Hansen, indledte sin ordførertale her i dag med at beklage den fornyede debat om Roskilde universitetscenter; det var, som om den skulle vende tilbage hvert år. Han så det som et udtryk for offensiven fra højrekræfterne her i tinget.

Jeg kunne have lyst til at bede hr. J. K. Hansen om at kigge sig lidt omkring i sin egen gruppe. Så vidt jeg ved er der dog i hvert fald mindst ét fremtrædende medlem, der i denne gruppe har udtalt sig endda ganske skarpt med hensyn til forholdene på Roskilde universitetscenter og vist endda oven i købet i adskillige interviews har givet udtryk for, at han følte, at det måske var en god idé at få det lukket dernede.

Må jeg om centrum-demokraternes holdning sige, at vi også føler, det er beklageligt, at man gang på gang skal have denne debat om forholdene især på Roskilde universitetscenter. Det kunne måske også have været meget fristende i denne forbindelse at kæde det sammen med anden uro, der er rundt omkring på uddannelsesinstitutionerne for øjeblikket, men det vil jeg ikke gøre. Vi skal i dag diskutere to forslag, og de drejer sig om Roskilde universitetscenter.

Jeg mener, at en af forudsætningerne for, at vi kan få ro omkring centeret – det har vi jo talt om mange gange, men på et tidspunkt når man vel også dertil, at vi siger, at nu vil vi ikke tale længere – må være, at det eksterne rektorat får fuldført sit arbejde til tilfredshed og selv skal vi sige overlade til ministeren at føre arbejdet videre. En anden forudsætning er, at den nugældende styrelseslov – som vi ikke er tilhængere af, men så lang tid vi har den nuværende styrelseslov – bringes til at fungere på centeret med alt det, som dette indebærer. Det må være disse forudsætninger, der først og fremmest gælder.

Må jeg også sige, at vi ikke er modstandere – selvfølgelig er vi ikke det – af uddannelseseksperimenter. Vi kan måske nok en gang imellem ærgre os over, at uddannelseseksperimenter altid skal gøres ensidigt politiske, men vi vil ikke være med til at bremse uddannelseseksperimenter, der blot har kimen i sig til at lykkes.

Vi har endnu ikke opgivet de eksperimenter, der foregår på Roskilde universitetscenter, men vi vil nok understrege, at en forudsætning er, at vi ikke gang på gang skal vende tilbage til debatter her i folkettingen om forholdene på centeret. En forudsætning må også være, at der snarest bliver ro omkring centeret, og det vil bl. a. sige, at disse besættelser, som for øjeblikket foregår, bringes til ophør.

Vi kan altså ikke stemme for de her foreliggende forslag til folketingsbeslutning.

Ebba Strange (SF):

Det, vi skal behandle her, er et forslag, der er fremsat af det konservative folkeparti, og et forslag, der er fremsat af fremskridtspartiet. SF afviser begge forslagene.

Jeg vil bede om, at de personer, der har fremsat forslagene, i folketingets undervisningsudvalg giver helt præcis dokumentation for de påstande, der står i bemærkningerne til forslagene. Det gælder beslutningsforslag nr. B 25, fremsat af bl. a. fru Gerda Møller, hvor der er rejst kritik mod centeret med hensyn til entydig politisk ensretning, et lavt videnskabeligt niveau og manglende evne til at fungere i praksis. Det vil jeg gerne bede om at få dokumenteret i undervisningsudvalget.

Endvidere skriver fru Gerda Møller i bemærkningerne til forslaget, at der først bliver ro om Roskilde universitetscenter, når det bliver nedlagt. Ja, gravens ro kan vi alle sammen se frem til, det kan der da være noget rigtigt i. Men vi er nogle, der godt kan lide, at der er liv, og at der er bevægelse, og vi kan bedre lide, at der er liv og bevægelse, end at der er gravens ro.

Fra hr. Halvgaard, fremskridtspartiet, vil jeg gerne bede om at få dokumentation i undervisningsudvalget på, at Roskilde universitetscenter er en rent marxistisk-maoistisk indoktrineringanstalt, der som erklæret målsætning har omstyrning af det bestående samfundssystem, om nødvendigt med voldelige, udenomsparlamentariske midler. Jeg håber på en omfattende og grundig dokumentation. Tak.

Socialistisk folkeparti har alle de gange, der

[Ebba Strange.]

har været RUC-debat her i salen, givet udtryk for, at vi anser det for at være værdifuldt, at de synspunkter, der ligger bag RUCs opbygning, bliver gennemprøvet i praksis. Det drejer sig om nogle ting, som vi anser for værdifulde for hele vores uddannelsessystem, nemlig kombinationen af en basisuddannelse med forskellige overbygningsuddannelser, bestræbelserne på tværfagligt samarbejde, gennemførelse af projektorienteret undervisning og bestræbelserne på at åbne uddannelserne ud mod samfundet.

Hvad det er, fru Gerda Møller mener med sine bemærkninger om det lave videnskabelige niveau, ved jeg ikke, men jeg ved, at vi ikke tidligere i Danmark har haft et universitetscenter, der i så høj grad har været i stand til at kombinere det videnskabelige arbejde med det arbejde, der i praksis foregår ude omkring på landets arbejdspladser. At det har været svært at få lov til at gennemføre det, er en anden sag, men det vil være urimeligt og dårligt for udviklingen i Danmark, hvis vi afskærer centeret fra at fortsætte disse bestræbelser.

Vi har andre informationer end dem, jeg nu får dokumentation for fra fru Gerda Møller. Vi har nemlig fået at vide, at de færdige kandidater, der er kommet ud fra RUC, efter alt at dømmes er særdeles kvalificerede til det arbejde, som de er blevet sat til at varetage.

En af de ting, der er sket herinde i folketinget i forbindelse med alle de RUC-debatter, der har været, er, at man har besluttet at lade et eksternt rektorat styre RUC for en 3-årig periode. Det er klart, at en sådan beslutning må give uro på centeret. Jeg tror ikke, der er ret mange arbejdspladser, folketinget indbefattet, hvor det ikke ville skabe uro, at der kommer tre mennesker udefra og pludselig skal blande sig i den mindste detalje, som sker på den pågældende arbejdsplads. Det er klart, at det må give debat, og at det må give uro.

Jeg ved, at undervisningsministeren ikke kunne gøre andet på det pågældende tidspunkt, fordi alternativet var lukning, men jeg vil også gerne pointere, at vi aldrig fra SFs side har støttet oprettelsen af det eksterne rektorat.

Jeg vil godt benytte lejligheden her til at spørge undervisningsministeren, om der dog ikke var en mulighed for at begrænse DERs beføjelser en lille smule. Jeg tror ikke på et flertal her i folketinget for at nedlægge det eksterne rektorat før den 3-årige periode er

gået, men vi kunne måske diskutere en indskrænkning af beføjelserne, bl. a. det der med, at når man har lyst til at klage over det eksterne rektorat, så må man klage til det eksterne rektorat. Jeg tror ikke, at det findes nogen andre steder, i noget dansk retssystem, i noget dansk arbejdsvæsen, at man, når man skal klage over en eller anden administration, klager til den samme administration. Det er klart, at det må give nogle frustrationer hos de mennesker, der altså har lyst til at klage over et eller andet en gang imellem.

Jeg ved efter adskillige udtalelser fra undervisningsministeren, at hun ikke er så forfærdelig interesseret i at tage stilling til de klager, hun får fra centeret, og da slet ikke fra de studerende. Men det kan vel ikke – og jeg ved da også, at ministeren har svaret – lade ministeren helt uberørt, når hun får en klage fra Dansk Magisterforening. Det er dog vel ikke den mest samfundsomstyrtende forening, vi har i dette land, det kunne jeg dårligt forestille mig. Magisterforeningen har adskillige medlemmer nede på Roskilde universitetscenter, og også den peger på, at arbejdsvilkårene for de af foreningens medlemmer, der arbejder dernede, er temmelig utålelige. Vi ved jo fra de klager, vi har fået, at det drejer sig om, at det eksterne rektorat skal tage stilling til, hvilke lærebøger der skal anvendes på et bestemt kursus, og simpelt hen blander sig i de mindste detaljer. Jeg ville godt spørge ministeren, om der dog ikke var en mulighed for, at man kunne rokke lidt ved det.

En tredje ting, jeg vil nævne, er, at hvis de principper bag ved Roskilde universitetscenter, som jeg har nævnt, og som for SF betyder meget i et samlet uddannelsesbillede, skal blive prøvet i virkeligheden, så må centeret have en vis størrelse. Derfor var det med beklagelse, at SF erfarede, at det ikke lykkedes at få opbygget en læreruddannelse på Roskilde universitetscenter i 1974. Vi ville derved have skabt en nydannelse, som vi tror kunne være blevet til gavn for hele det danske uddannelsessystem.

Med samme beklagelse følger vi nu, hvad der sker omkring den besluttede lukning af SAM-BAS-uddannelsen. Vi tror nemlig, at det, der ligger bag, er mere end bare en lukning af SAM-BAS, fordi vi ved, at der i forskellig regie i øjeblikket foregår drøftelser om, hvad vi skal gøre med de samfundsvidenskabelige uddannelser i dette land, hvad vi skal gøre ved socialformidleruddannelserne, hvad vi skal gøre ved socionomuddannelserne. Jeg er vældig ban-

[Ebba Strange.]

gø for, at det, man beslutter at gøre, er en indskrænkning og en disciplinering af disse uddannelser. Der er for mig ingen tvivl om, at Danmark også i fremtiden har brug for ikke bare teknisk planlægning, men også for folk, der kan planlægge på det sociale, på det menneskelige, på det psykologiske område. Det fordrer, at vi tør være utraditionelle og tør eksperimenterere, også med de sociale uddannelser, og til det har vi brug for RUC.

Derfor skal jeg udtale herfra som SFs meget store ønske, at de bestræbelser, de forligshandlinger, der i øjeblikket foregår på Roskilde universitetscenter, bliver ført til ende, så vi får en tilfredsstillende løsning, og så vi får genåbnet den samfundsvidenskabelige basisuddannelse ved Roskilde universitetscenter.

Freddy Madsen (DKP):

Jeg anser det ikke for at være nogen tilfældighed, at det er de to mest højrevendte partier her i dette hus, der har fremsat disse forslag. Hvorfor? Fordi disse partier udnytter de aktuelle vanskeligheder, der er omkring RUC, til at fremme deres egentlige mål: tilbagevenden til et forældet undervisningssystem og afvisning af enhver form for nytænkning og eksperimenter, der giver uddannelsesmuligheder for ungdommen, og bevidst hetz imod de studerende, der under urimelige økonomiske vilkår alligevel forsøger at kæmpe sig vej til en uddannelse, som er nødvendig også for samfundets videre udvikling.

Sidste år og forrige år havde vi lignende forslag til behandling, og sidste år havde vi oven i købet et dagsordensforslag til behandling, som blev vedtaget, om, at centeret skulle føres tilbage til sin oprindelige idé. Men hvad er det, der er sket i mellemtiden? Hvad har man gjort for at centeret kunne vende tilbage til sin oprindelige idé? Det er stort set intet, eller måske snarere skridt i den modsatte retning.

Det er også et tungt ansvar, der ligger på undervisningsministeren i denne sag. Hvad har undervisningsministeren gjort for at centeret kunne vende tilbage til denne idé? Det, hun har gjort, er stort set, at hun har ladet det eksterne rektorat skalte og valte. Hvor meget der er sket med hendes viden, og hvor meget der er på eget initiativ, kan det naturligvis være svært at sige, og det kan altid diskuteres. Men i hvert fald har man stiltiende set på, at tingene er

blevet utålelige, at det eksterne rektorat indtil det latterlige har blandet sig i detaljer, mens det store overblik ganske har været ladet upåagtet. Ministeren har set til, mens arbejdsforholdene i de styrende organer er blevet så utålelige, at lærerne og det teknisk-administrative personale har set sig nødsaget til at trække sig ud. Samtidig har man godkendt – og man må formode, at det også er sket med ministerens godkendelse – at den samfundsvidenskabelige basisuddannelse skulle lukkes i år, og det, som var det sandsynlige perspektiv, var, at den aldrig skulle genåbnes. Det er, hvad man har ment med at få centeret ført tilbage til sin oprindelige idé.

Nu, efter at lærerne og det teknisk-administrative personale og de studerende er gået i aktion for at få den samfundsvidenskabelige basisuddannelse genåbnet og for at få løst de andre problemer, der er på centeret, har ministerens indsats for at få løst problemerne været at udtale, at hun i hvert fald ikke ville blande sig i de interne forhold på Roskilde universitetscenter. Ja, så fik vi det at vide.

Jeg mener, at ministeren bærer et tungt ansvar for den situation, som nu er opstået. På grund af passivitet har hun medvirket til at bære ved til det bål, de reaktionære kræfter nu forsøger at tænde op igen under RUC.

Anledningen til de aktuelle aktioner på RUC ligger i diktatet om, at den samfundsvidenskabelige basisuddannelse skulle lukkes i år. Jeg føler mig overbevist om, at der bag denne beslutning måske snarere lå et ønske om totalt at få afviklet hele det samfundsvidenskabelige område, end blot at holde en pause, således som det er sagt, for at få bekendtgørelser o. lign. færdige. Da folketinget sidste år havde vedtaget, at centeret skulle føres tilbage til sin oprindelige idé, var beslutningen om at standse for tilgangen til den samfundsvidenskabelige basisuddannelse i virkeligheden i modstrid med denne beslutning.

I overensstemmelse med folketingsbeslutningen sidste år mener vi derfor også, at den samfundsvidenskabelige basisuddannelse bør genåbnes i år. Vi mener også, at denne uddannelse bør genåbnes, fordi den har bidraget til at udvikle universitetsstudierne til noget, der kan anvendes også uden for dette universitet, det vidner jo mange af de udmærkede rapporter, der er lavet på RUC, om.

Nu er problemet naturligvis at få løst op for

[Freddy Madsen.]

denne situation, som så mange dårlige kræfter har bidraget til at skabe. Et af de initiativer, der er taget, kom som bekendt fra rektor Bent Jørgensen med et forslag til en løsning af en række problemer. For os at se dannede dette udspil et rimeligt udgangspunkt for forhandlinger mellem de implicerede parter, og jeg vil gerne understrege, at det også gælder for de studerende. Forslaget indeholdt, foruden mange svagheder, to væsentlige ting, nemlig genåbning af den samfundsvidenskabelige basisuddannelse den 1. september i år og en afvikling af særstyreordningen.

Undervisningsministerens forlængede arm på RUC, det eksterne rektorat, kunne tilslutte sig forslaget i hovedtræk, men på det afgørende punkt, nemlig det væsentlige om genåbningen af den samfundsvidenskabelige basisuddannelse i år, afviste man. Siden har der så været ført forhandlinger mellem det eksterne rektorat, mellem Bent Jørgensen, mellem lærergrupperne og det teknisk-administrative personale, og det er bemærkelsesværdigt, at man ikke har inddraget studenterne i disse forhandlinger. Jeg vil godt understrege, at ministeren stadig har et ansvar for, hvad det eksterne rektorat foretager sig, men jeg må tilstå, at jeg finder rektoratets fremgangsmåde i den aktuelle sag højst forkastelig, fordi man tilsyneladende ikke er indstillet på at forhandle, men kun i at opretholde sine egne ultimative krav i denne sag.

Selv om det eksterne rektorat således har udvist en negativ holdning til forhandlinger, har et par af lærergrupperne og det teknisk-administrative personale nu vedtaget at gå ind i de styrende organer. Selv om det antagelig ikke kan bestrides, at der er enkelte på centeret, som der er alle andre steder, der mener, at man bare skalaktionere foraktionernes skyld, så har samtlige grupper på centeret dog udtalt deres vilje til at finde en forhandlingsløsning. Denne forhandlingsløsning tror jeg kan komme i stand med den positive vilje, som både studerende, lærere og teknisk-administrativt personale har udvist. Men det kræver under alle omstændigheder, at en tilsvarende positiv vilje er til stede hos det eksterne rektorat, og jeg skyder næppe forkert, når jeg siger: også hos undervisningsministeriet.

Vi vil derfor naturligvis afvise både fremskridtspartiets og de konservatives forslag, men samtidig opfordre undervisningsministeren til på dette tidspunkt at gøre sin indflydelse gæl-

dende for at åbne for de muligheder, der virkelig ligger i situationen, for at få konstruktive forhandlinger i gang. Men det må indebære, at samtlige grupper på universitetet inddrages i forhandlingerne, og det må indebære, at der også åbnes op for fremtidsperspektiver for centeret, der betyder udbygning af uddannelserne. Hvis man vil fortsætte med at køre centeret på lavt blus, som det har været tilfældet i et par år, så kan man imødesee, at man har de intentioner, som man har fra højre side i salen om, at det skal kvæles med det samme, men så vil resultatet jo blive, at det kvæles langsomt, og det synes vi ikke er bedre. Der må altså skabes et grundlag nu, og på dette grundlag må der finde en udbygning af centeret sted meget hurtigt.

Niels Helveg Petersen (RV):

Det radikale venstre kan ikke tilslutte sig noget af de to fremsatte forslag. Der er efter vores opfattelse værdifulde træk i det, som er startet, som det ikke er tiden at opgive.

Der er ikke mange spor i de aktioner, som nu sættes i værk af det konservative folkeparti, af, at det konservative folkeparti i sin tid selv var med til at stemme for eksperimentet Roskilde universitetscenter. Jeg kunne såmænd godt have ønsket mig en lille smule mere ydmyghed over for de problemer, der er opstået, med den fortid, det konservative folkeparti har sammen med andre med hensyn til dette centers grundlæggelse.

Når vi ikke kan tilslutte os det konservative forslag om at underlægge RUC Københavns universitet, så er det, fordi dette jo ikke løser ét eneste af de problemer, der findes omkring centeret, men blot flytter dem. Københavns universitet har problemer nok, og jeg tvivler på, at Københavns universitet har kræfter til ud over sine almene opgaver og problemer også at løse disse.

Vi håber, at Roskilde universitetscenter kan reddes som selvstændig institution. Regeringen og det eksterne rektorat har selvfølgelig deres ansvar herfor ved at optræde med klogskab, men jeg vil godt sige, at i den aktuelle situation påhviler ansvaret for centerets videreførelse først og fremmest de studerende og lærerne på centeret. Så længe aktionerne fortsætter, er det umuligt at få en fornuftig diskussion i gang om det, det virkelig drejer sig om for Roskilde universitetscenter. Det er styrelsesreglerne på længere sigt, når engang det eksterne rektorats tid

[Niels Helveg Petersen.]

er forbi. Det er antallet af studerende på Roskilde universitetscenter på noget længere sigt. Det er spørgsmålet om overbygningsuddannelserne, og det er spørgsmålet om samspillet mellem de samfundsvidenskabelige, de naturvidenskabelige og de humanistiske retninger. Det er disse problemer, der er afgørende for Roskilde universitetscenter på længere sigt, men intet fornuftigt kan ske omkring dette, hvis studerende og visse af lærerne tror naivt og revolutionsromantisk, at de kan tvinge løsninger igennem. Der er for nylig indgået en slags aftale mellem det eksterne rektorat og dele af gruppen af lærere og studerende om iværksættelse af den samfundsvidenskabelige basisuddannelse fra 1. februar. Det, der her foreligger, må være grundlaget for, hvad der videre skal ske. Der findes intet andet grundlag.

Roskilde universitetscenter har et fint motto på latin, der hedder »In tranquillo mors« – »I ro døden«. Jeg vil sige, at for Roskilde universitetscenter forholder det sig i dag stik modsat: i fortsat uro døden.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Så skal vi igen behandle vort smertensbarn. Det er rigtigt, som nogle siger, at kristeligt folkeparti ikke har nogen som helst andel i oprettelsen af Roskilde universitetscenter, men alligevel har vi fulgt det med interesse, og vi har været med til gang på gang at prøve, om det da ikke kunne lykkes at få det vanartede barn til at opføre sig ordentligt. Jeg kan sige, at vi har det som forældre, der nu snart har opgivet håbet om, at der overhovedet er noget at gøre. Det havde været dejligt, om man kunne have fulgt de intentioner, der var, da man oprettede RUC, og jeg kan huske, at da jeg selv var derude, syntes jeg, at mange af de metoder, de anvendte, kunne have virket godt, hvis bare man ikke så ensidigt havde ladet nogle få komme til at dominere det. Derfor er det rigtigt, som det er sagt, at man må prøve at finde ud af: hvem har skylden for, at dette eksperiment ikke lykkedes? Er det de studerende, eller er det folketingspartier, der har været med til at oprette det? Har man svigtet? Vi kan nok pege på nogle ting, bl. a. styrelsesloven, som nok har været medvirkende til, at det ikke har fungeret så godt. Der burde nok have været grebet ind på et tidligere tidspunkt med nogle faste regler derude.

Vi mener fra kristeligt folkepartis side, at dette ikke kan fortsætte. Det går jo kun godt i nogle få måneder, så er det galt igen, og det tjener hverken folketingspartiet til ære eller studenterne derude til nogen som helst gavn. Det er klart, at der vil blive færre studenter; de, der er interesseret i at bestille noget, vil jo ikke have lyst til at komme derud. Derfor må man også se på, om det til syvende og sidst ikke er til mere skade at fortsætte derude på den måde. Derfor må vi fra kristeligt folkepartis side sige fra.

Når de konservative foreslår RUC lagt ind under Københavns universitet, hvad vi sådan set er enige i, så kan det i disse dage nok give stof til eftertanke, hvordan man skal klare det med de problemer, der er på Københavns universitet nu. De problemer, der er opstået med, at man ikke kan få lov til at passe sit arbejde, hverken på Roskilde universitetscenter eller på Københavns eller Århus universitet, eller hvor det nu er, gør, at vi også må spørge: hvem har ansvaret for det? Unge studerende, der om få dage eller kort tid skal op til eksamen, er meget bekymrede, og det kan jeg godt forstå, når de nu har planlagt deres fremtid, og hvad de skal lave i sommerferien, og så måske må se i øjnene, at de slet ikke kan få lov til det. Så er spørgsmålet, om det er rigtigt. Vi kan ikke bare sidde og sige alle de skønne ord for og imod, afhængig af hvilken opfattelse vi nu måtte have af samfundet. Det, vi må prøve på at finde ud af, er: hvordan gavner vi bedst de unge derude, hvordan gavner vi bedst vort samfund?

Derfor må vi se i øjnene, tror jeg, at der ikke er nogen chance for at redde Roskilde universitetscenter. Der er ingen vilje vist til, at man vil gøre det. Man bliver faktisk kun til grin med det hele; når der er truffet en ordning, finder man ud af, hvordan man kan omgå den.

Derfor kan vi give tilslutning til det konservative forslag, hvorimod vi afviser fremskridtspartiets forslag.

Lis Starcke (DR):

Da vores ordfører ikke kan være til stede nu, skal jeg redegøre for retsforbundets mening om dette spørgsmål, det kan gøres ganske kort. Vi mener, at der bør være uddannelsessteder, hvor der kan eksperimenteres og prøves nye ting, men selvfølgelig må kravet være, at det

[Lis Starcke.]

fungerer, og det har ikke fungeret godt på RUC. Derfor var det jo, man dannede det eks-terne rektorat. Der har været mange kriser, der har været mange forhandlinger, der har været mange brud på forhandlinger, men det er alligevel, ligesom om det er ved at lysne nu, sådan at der er håb om, at der snart vil kunne blive ro igen.

Jeg synes, det er beroligende, at det kun er et meget ringe antal af studenterne, der forsøger at skabe uro, mens de øvrige studenter bliver mere og mere ophidsede over, at man skal have den uro. På den baggrund vil situationen sikkert kunne rettes inden for kort tid.

Når jeg har sagt det, så vil jeg tilføje, at retsforbundet vender sig imod, hvis der bliver tale om fysisk blokade, hvis der er nogen, der forhindrer i at gennemføre deres eksaminer; det mener vi at der må gribes ind over for. Men vi synes, der er håb om, at problemerne vil kunne løses inden for en rimelig tid.

Steen Folke (VS):

Fra tid til anden fremkommer der forslag om rationalisering af folketingets arbejdsgang. Som et konstruktivt bidrag hertil vil jeg foreslå, at vi vedtager at sætte RUC på dagsordenen 2 gange årligt, f. eks. hvert år den 4. maj, som det har været 2 år i træk, og den 4. november. Så kunne de borgerlige partier slippe for at løbe om kap med forslag om at nedlægge, beskære eller på anden måde genere RUC.

De besættelser ved landets øvrige universiteter, som situationen på RUC har udløst, har ligeledes givet anledning til en borgerlig kappestrid om, hvem der kunne komme med de mest krigeriske forslag til forkludring af situationen. Man kan undre sig over, at de borgerlige partier ikke i højere grad har henvist til denne historiske dato, denne historiske aften, som den aften, hvor landet blev befriet for besættelsesmagten. Det er jo i hvert fald hverken sans for proportioner eller den allerstørste kløgt, som har præget de borgerlige udspil.

Det er selvfølgelig et problem for centrumdemokrater, konservative og fremskridtspartiet, at hr. Bertel Haarder kom først med at ventilere forslaget om at sætte politi ind mod de studerende; så hjælper det ikke meget, at de konservative har sat både hr. Poul Schlüter, hr. Palle Simonsen og fru Gerda Møller ind i

et spørgetidsfelttog mod diverse ministre. Men der må endnu være mulighed for lidt medietale i forbindelse med et forslag om at gribe om nældens rod og sætte militæret ind mod de aktionerende studerende – til forsvar for den personlige frihed, forstås!

Sandt at sige må denne stiltfærdige debat være lidt af en antiklimaks for de blodtørstige borgerlige partier, men selvfølgelig er der en vis dramatik i den aktionsform, som de studerende ved landets universiteter har følt sig tvunget til at anvende. Det medfører naturligvis en række praktiske problemer for både ansatte og studerende. Jeg er selv ansat ved et institut ved Københavns universitet, som er besat, og hvortil jeg er forment adgang, men det må understreges, at den skade, der er sket til dato, trods alt er til at overse. I et samråd i morges oplyste undervisningsministeren, at en enkelt eksamen har måttet udsættes, men at man regnede med at afholde den om 1–2 uger.

I øvrigt skal det siges, at det i høj grad er op til universitetsmyndighederne at afgøre, hvilke konsekvenser besættelserne skal have. F. eks. på Panuminstituttet har de studerende udtrykkelig ikke ønsket at lægge hindringer i vejen for undervisning og forskning, men rektor Morten Lange har givet de ansatte forbud mod at komme på instituttet, så længe besættelserne varer. De studerende har generelt ikke ønsket at lægge hindringer i vejen for eksamensforberedelse, men rektor har valgt at dekretere, at eksamensforberedelser skal sættes i stå. Det er således klart, at bl. a. rektor Morten Lange bidrager til en optrapning af konflikten.

De borgerlige partier hyler op, og dagbladene med, om vold og mindretalstyranni. Så vidt jeg ved, er ingen blevet voldeligt forulempet, og så vidt jeg ved, er det normalt demokratisk indkaldte studentermøder, som ved flertalsafgørelser har truffet beslutning om besættelserne, og som dag for dag afgør spørgsmålet om en fortsættelse ved afstemning.

Nu vel, lærere og TAPer er ikke blevet spurgt om deres mening, men de moderate studenter, som farer rundt og fremstiller sig for fotografer og radio og tv som repræsentanter for det store, tavse flertal, repræsenterer i hvert fald ikke andre end sig selv – og så deres gode venner herinde i de borgerlige partier.

I al mediehurlumhejen drukner det let, hvad sagen i virkeligheden drejer sig om. Den drejer sig især om to ting, nemlig for det første

[Steen Folke.]

nogle konkrete problemer på RUC og for det andet statsmagtens voksende direkte indblanding i styringen af de højere uddannelser.

For at tage det sidste først, så havde justitsminister Orla Møller faktisk fat i noget af det rigtige, da han i spørgetiden her i eftermiddags måtte belære de konservative om, at et af problemerne ved en håndfast indgriben mod de aktionerende og studerende var, at det, som de aktionerer for, faktisk bakkes op i vid udstrækning af såvel lærere som teknisk personale ved de forskellige universiteter. Dermed være ikke sagt, at der er samme opbakning bag deres aktionsform, men i stillingskrigen mellem på den ene side undervisningsministeren og det eksterne rektorat og på den anden side de ansatte og de studerende ved RUC ligger sympatien ved de øvrige universiteter overvejende hos RUC-befolkningen.

Det gør den, både fordi alle med øjne i hovedet kan se, at der er tale om politisk motive-rede overgreb på RUC, og fordi mange med rette frygter, at efter RUC vil turen komme til de øvrige universiteter. Den socialdemokratiske regering forestår med fornøjelse en voksende central styring, strømlining, disciplinering af de højere uddannelser. Undervisningsminister Ritt Bjerregaards reelle bekymring for opretholdelse af et fagligt videnskabeligt niveau kan sandt at sige være på et meget lille sted. Effektive teknokratuddannelser, det er noget, socialdemokrater kan forstå, men det vækker altså en vis forståelig modvilje på universiteterne, en modvilje, som ikke er forbedret nogle rabiater marxister, selv om de i særlig grad er i skudlinjen.

Ministerens forslag om adgangsbegrænsning har jo heller ikke fået nogen jublende modtagelse på universiteterne. Kampen imod adgangsbegrænsningen indgår som bekendt blandt de aktionerende studerendes vigtigste mål.

Men tilbage til RUC. Her er genåbningen af den samfundsvidenskabelige basisuddannelse den 1. september jo det helt afgørende krav. Efter flere måneders udenomssnak erkendte ministeren, som medlemmer af undervisningsudvalget måske vil huske det, den 12. april, at der var politiske grunde til, at hun ikke vil garantere en genåbning hverken i 1977 eller i 1978. De studerendes udtalte vrangvilje blev anført som begrundelse.

På den baggrund kan man nok betragte det

som en lille sejr, når det eksterne rektorat og undervisningsministeriet nu er blevet presset til at love, at der skal tages et nogenlunde normalt hold ind på den samfundsvidenskabelige basisuddannelse i februar 1978, men det er på mange måder en særdeles uhensigtsmæssig løsning. Der er ingen som helst rimelig grund til, at det ikke kan ske til september.

Der er også andre ting i det såkaldte forlig, som er indgået mellem de eksterne rektorer, den interne rektor og visse grupper på RUC, som lægger op til en fortsættelse af konflikterne, og det er lidt af en tilsnigelse at tale om et forlig. De studerende er overhovedet ikke blevet spurgt om deres mening. De mest direkte berørte lærere, nemlig de samfundsvidenskabelige, er klart imod, og blandt TAPer og humanistiske lærere var der kun et knebet flertal for rektor Bent Jørgensens seneste forslag. Hvis man ser på den samlede lærergruppe for sig, var der faktisk et flertal imod forslaget.

Hvis undervisningsministeren mener det alvorligt, når hun siger, at hun ønsker ro om RUC, så må hun give det mæglingforsøg en chance, som med hjælp fra Handelshøjskolens Torben Agersnap, Peter Duus og Lauge Stetting er blevet iværksat. De tre offentliggjorde i går aftes en erklæring, hvori der står:

»Hvis parterne accepterer, at en mægling iværksættes, vil der kunne etableres et mæglingssudkast, som i højere grad vil kunne tilgode alle personalegrupper ved Roskilde universitetscenter, og som derved vil kunne sikre en rolig og positiv udvikling ved RUC.«

De konservatives og fremskridtspartiets konstruktive bidrag til at løse problemerne kan VS ikke gå ind for. Københavns universitet har nok at gøre med sine egne problemer, og vi har moteller nok i Danmark.

Tredje næstformand (Nathalie Lind):

Ordføreren for forslagsstillerne til beslutningsforslag nr. B 25 (om afvikling af Roskilde universitetscenter som selvstændig institution) har ordet.

Gerda Møller (KF):

Den tidligere eksterne rektor ved RUC, professor Jørgen Henrik Petersen, fik så sandelig ret, da han sidste år begrundede sin beslutning om at træde ud af det eksterne rektorat med, at den arbejdsro, som både internt og eksternt var nødvendig på centeret, for at det kunne fungere, har vi aldrig fået. Der gået et år, som alle

[Gerda Møller.]

nu har været inde på, og vi har i hvert fald gennem det sidste halve år været vidne til nye uroligheder og en ny krise.

De studenter ved centeret, der vender sig imod fri forskning og videnskabeligt funderet undervisning, har naturligvis benyttet lejligheden til at demonstrere og nægte at gå ind i forhandlinger, når de ikke kan få deres krav opfyldt på nøjagtig deres betingelser. Undervisningsministeren har nægtet at forhandle med de studerende, men henvist til, at de eksterne rektorer er de eneste, der kan klare situationen. For at fremtvinge en forhandlingssituation blev arbejdet nedlagt i flere dage før påske af både lærere og TAPer. Små tusinde studenter ved centeret har besluttet at boykotte den forestående eksamen, og samtlige grupper ved centeret har trukket sig ud af de styrende organer, så administrationen ikke kan fungere. Endelig boykottes de lærere, der ikke har de rigtige politiske meninger.

Men ikke nok med det. Man fandt det nødvendigt at udvide konflikten ved at køre kampanjer, der opfordrer til besættelse af universiteterne, og det er lykkedes i vidt omfang. Den ene rapport efter den anden er indløbet om, at kontorer er besat, at rektorer og prorektorer og lærere formentlig har adgang til deres arbejdsplads, medmindre de skriver under på, at de støtter aktionerne til fordel for RUC. Eksamener må udsættes. Formentlig må der også laves nye eksamensopgaver enkelte steder, fordi de besættende studenter har haft adgang til at se dem eller menes at have haft adgang til at se dem. Det går altså ud over de seriøst arbejdende studenter, og i hvert fald har timelærerne og enkelte andre lærere et enkelt sted fået besked om, at de kan henvende sig til bistandskontoret om at få lån, da der ikke kan udbetales løn på grund af deres skoles besættelse. Jeg står her med fotokopi af den meddelelse, som er sendt ud fra Kunstakademiets skoler vedrørende lønudbetaling. Det vil sige, at lovligt ansatte lærere, der ønsker at udføre deres arbejde, ikke kan få deres løn, men henvises til bistandskontoret, mens de lærere, der deltager i blokaden og altså ganske ulovligt deltager i blokaden, får deres normale løn udbetalt.

Hvordan har vores undervisningsminister det så i den situation? Jo, ministeren er bekymret. Regeringen tager klart afstand fra de fysiske blokader på RUC og andre steder. Centeret

er, siger ministeren, bragt meget tæt på afrundens rand på grund af aktionerne, men ministeren har ikke i sinde at foretage sig noget som helst, og vi fik at vide i dag i folketingets spørgetid, at justitsministeren heller ikke agter at foretage sig noget som helst. Man skal ikke give op, siger ministeren, når der er udsigt til afklaring.

Jeg er på ét punkt helt enig med hr. Steen Folke – ellers er jeg jo ikke enig med hr. Steen Folke angående RUC. Jeg kan heller ikke se, at der ligger den udsigt til afklaring, som ministeren mener der ligger. I hvert fald har vi jo i dag fået en skrivelse omdelt fra kontaktudvalget på RUC, og så vidt jeg kan læse den – det kan jo være, jeg ikke kan læse indenad – så er konklusionen fra kontaktudvalget, at der skal opnås en løsning på deres betingelser. De går altså ikke ind for det forlig, som DER er gået ind for, og som ministeren, så vidt jeg ved, har tiltrådt, at man kan åbne SAM-BAS til februar 1978. De vil have den åbnet nu til september. Så hvor afklaringen og udsigten til forlig er, det kan jeg altså ikke rigtig se.

Nu siger hr. J. K. Hansen, den socialdemokratiske ordfører, at man vil følge udviklingen på centeret med meget stor opmærksomhed. Ja, det har man jo gjort i mange år, og det bliver jo ikke et hak anderledes. Videre siger han, at man er forpligtet over for dagsordenen. Ja men hvad var det for en dagsorden? Jeg husker godt, det var den, hr. Hans Jørgen Lembourn fremsatte forslag til. Det forslag fik jo ikke ret stor tilslutning: 79 stemmer for, 77 imod. Det var jo det, der fik professor Jørgen Henrik Petersen til at sige, at det var en dagsorden, som det var svært at leve op til, for man kunne simpelt hen ikke effektivt ordlyden af den – det har man da heller ikke gjort endnu, for den gik jo på, at RUC skulle leve op til de oprindelige intentioner, og det gør RUC bestemt ikke. I øvrigt sagde universitetets egen rektor på det tidspunkt også, at han mente, det var svært at få ro på centeret med baggrund i den dagsorden.

Derefter vil jeg gerne vende mig til hr. Bertel Haarder. Hr. Bertel Haarder kom hen til mig og sagde: »du skal altså lægge vægt på »i denne situation««. Ja, ja, hr. Bertel Haarder. Det er jo helt nye toner fra partiet venstre. Jeg står her med hr. Peter Brixtoftes dagsordensforslag fra 4. maj sidste år, hvori der var 4 punkter, og hvori det siges:

[Gerda Møller.]

»Der gennemføres fuldt stop for optagelse af nye årgange på RUC, der sikres rimelige muligheder for, at de ca. 1.000 studenter på centeret kan færdiggøre deres studier – om det skal ske på centeret eller et andet sted afgøres efter nærmere forhandling – lærere og andet personale frigøres på centeret, lokalerne på RUC sikres for uddannelsesformål. Et hurtigt arbejdende udvalg skal give forslag.«

Der skal altså bare gå et år, så er venstre ovre på den anden side af plankeværket igen. Men det må jo være venstres sag, det må venstre selv klare.

Derpå vil jeg vende mig til fru Ebba Strange, som afviser vort forslag. Det er jo ikke noget nyt for mig. Jeg skal nok forsøge at give den dokumentation, den kan jeg godt give i undervisningsudvalget. Fru Ebba Strange taler om, at kandidaterne er fuldt kvalificerede. Nu mener jeg, at fru Ebba Strange har været medlem af undervisningsudvalget, så længe vi har behandlet RUC, og jeg har ikke lov at referere fra udvalget, men jeg har lov at spørge her, om ikke fru Ebba Strange kan huske, at vi sidste år – jeg tror, det var før jul – havde undervisningsministeren til samråd på baggrund af den artikel i bladet Handelsskolen, som lektor mag. scient. Tommy Jørgart ved RUC havde skrevet, hvor han siger, at et lavt niveau er ingen hindring, karaktererne er alligevel høje, og hvor han giver en forklaring på, hvorfor RUC-studerende kommer ud med de høje eksamens karakterer, som de gjorde. Nu har jeg ikke haft tid at undersøge det nærmere, for jeg vidste ikke, at fru Ebba Strange kom med det, hvad skal man sige, postulat her eller den begrundelse her, men hvis jeg husker rigtigt fra det samråd, vi havde med ministeren, så førte det til, at ministeren sagde et eller andet om, at hun ville skærpe den bekendtgørelse, der blev sendt ud til censorerne. Det må vi så håbe at ministeren har gjort, således at de studerende ved RUC bliver dømt nøjagtig lige så strengt, som studerende på andre undervisningsinstitutioner bliver dømt.

Hr. Freddy Madsen kunne heller ikke gå ind for vores forslag. Jeg er ikke så sikker som hr. Freddy Madsen på, at samtlige på centeret er villige til forhandling. Han siger, at der skal en tilsvarende forhandlingsvilje til fra det eksterne rektorat. Ja, det siger hr. Freddy Madsen, og det siger studenterne, nå, ja, men de eksterne rektorer har jo taget det første skridt,

for de har netop sagt: nå ja, men o. k. så vil vi være med til at åbne den samfundsvidenskabelige basisuddannelse 1. februar 1978. Det må dog være et skridt, men det vil studenterne åbenbart ikke lade sig nøje med. Derfor tror jeg altså ikke på den forhandlingsvilje.

Jeg vil gerne sige til hr. Niels Helveg Petersen, som sagde, at vi selv var ansvarlige for RUCs oprettelse: Ja, det var vi, og det ansvar står vi ved. Men jeg vil gerne føje til, at vi har hele tiden – og som de første her i salen – været skeptiske over for forskellige forhold ved centeret, det være sig ansættelserne, det være sig undervisningsformerne, det faglige niveau og politiseringen derude. Vi har stillet krav om ordnede forhold, det har vi gjort mange gange. Man må ikke glemme baggrunden for vor tilslutning til oprettelsen af universitetscenteret, nemlig at det skulle være en aflastning for Københavns universitet, og at der blev givet reelle muligheder for en mere alsidig og bedre uddannelse, en effektiv studietilrettelæggelse samt en tilstrækkelig god kapacitetsudnyttelse. Ingen af disse forudsætninger kan siges at være opfyldt, tværtimod er de blevet ændret undervejs, og det kan vi ikke have noget som helst ansvar for.

Hr. Steen Folke kan sagtens stå heroppe og lave grin. Jeg mener, det er et dybt alvorligt spørgsmål, og jeg mener, det er dybt alvorligt, at vore borgere ude i samfundet og de lærere og TAPer og andre, der forment adgang til deres arbejdsplads, skal være vidne til, at vi har en så vattet regering, som vi har, en regering, der ikke tør tage de fornødne skridt til at bringe den fysiske blokade på vore universiteter til ophør, skønt man både fra justitsministeren og fra statsministeren i forbindelse med forhandlingerne om fysisk blokade har sagt, at selvfølgelig skal folk kunne færdes frit frem og tilbage til deres arbejdsplads. Hr. Steen Folke og justitsministeren sagde i dag, at man måtte ikke glemme, hvor mange der bakkede op. Ja, ja, men så må man altså heller ikke glemme, at der findes lærere, der aldeles ikke bakker disse blokader op. Jeg sagde i forbindelse med spørgsmålet til justitsministeren, at vi havde haft mange henvendelser, og enhver her i folketinget har i går fået en henvendelse fra det musikvidenskabelige institut, hvor lærerne tager skarpt afstand fra den fysiske blokade, og hvor de forlanger, at universitetets rektor og folketinget ved de ansvarlige ministre – de nævner undervisnings- og justitsminister – i

[Gerda Møller.]

embeds medfører sørger for at bringe de nævnte ulovlige og farlige tilstande til øjeblikkeligt ophør.

Jeg har hørt direkte fra enkelte læreres mund, at de ville henvende sig til universitetets rektor og bede ham om at få besættelsen bragt til ophør, og gør han ikke det, så tager de selv det næste skridt. Det var netop det, jeg spurgte justitsministeren om i dag: kan vi være det bekendt her i vort demokratiske samfund, at lærerne selv skal tage skridtet, at regeringen og ministrene ikke ønsker at gøre det?

Vi kan ikke tolerere, at studerende og også adskillige lærere i kamp for deres politiske ønskemål bruger pressionsmuligheder som besættelse af kontorer og udsmidning af lovligt ansat personale. Det kalder vi ulovlig tvang og krænkelse af privatlivets fred. Strafferammerne for den slags handlinger på andre områder går op til 2 års fængsel, og det må være regeringens pligt at gribe ind og rejse politisag over for dem, der begår ulovlighederne.

Undervisningsministeren har tidligere udtalt, at hun overvejede dette, altså at rejse politisag – i hvert fald hvad angår RUC, jeg tør ikke sige, om det gjaldt de andre universiteter. Jeg vil gerne spørge ministeren, hvad ministerens overvejelser har ført til. I den forbindelse vil jeg da også gerne spørge ministeren, om hun ikke nu mener, hvad ministeren ikke mente dengang, at der på læreanstalterne er tale om reel boykot, og hvad ministeren agter at foretage sig i den anledning.

Jeg håber meget, at vi får det positive svar, at ordenen på vore højere læreanstalter og universiteter er regeringens ansvar, og at regeringen vil tage dette ansvar alvorligt. Hvis vi ikke hurtigt får bremsede de ulovlige og straffbare handlinger og givet de ansatte og de seriøst studerende den nødvendige opbakning, så mener vi, at der er alvorlig fare for, at uroen kan brede sig til andre grupper i samfundet, og det kan gå ud over det demokrati, som vi alle ønsker at bevare. Det skulle nødig gå så vidt, at truslen om, at folk vil tage sig selv til rette, bliver til alvor. Den tale høres nu både fra læreres og studenternes side.

(Kort bemærkning).

Risgaard Knudsen (S):

Jeg mener, at det er god tone her i tinget, at man ikke refererer fra udvalgsarbejdet på den

måde, som det er sket fra fru Gerda Møllers side her for et øjeblik siden. Den opfattelse, som jeg her giver udtryk for, forstår jeg er en opfattelse, der ikke deles af fru Gerda Møller. Hvis det gentager sig, håber jeg, at den højtærede formand vil give en vejledende udtalelse.

(Kort bemærkning).

Gerda Møller (KF):

Jeg vil ikke tage imod den tilrettevisning fra hr. Risgaard Knudsen, for det, jeg refererede til, er en artikel, der står i Handelsskolebladet, den kan enhver referere, og den bekendtgørelse, som ministeren har sendt ud, må også være til at læse for et hvilket som helst menneske.

Tredje næstformand (Nathalie Lind):

Ordføreren for forslagsstillerne til beslutningsforslag nr. B 42 (om nedlæggelse af Roskilde universitetscenter) har ordet.

Wissing (FP):

Lovforslaget om nedlæggelse af Roskilde universitetscenter blev fremsat første gang af fremskridtspartiet for 2 år siden. I de forløbne 2 år har den udvikling, der har præget centeret, og ikke mindst de begivenheder, der er foregået i den sidste tid, styrket os i vor overbevisning om, at Roskilde universitetscenter har været det dyreste og mest forfejlede undervisningsprojekt, som nogen sinde er gennemført i Danmark.

Derfor er det med velberåd nu, at fremskridtspartiet nu genfremsætter et forslag, der omgør den fejltagelse. Det kan gøres på den måde, at vi i folketinget beslutter, at universitetscenteret skal nedlægges snarest muligt. Som en af forslagsstillerne vil jeg gerne give nogle yderligere begrundelser for, at beslutningen bør tages nu.

Som medlem af folketingets undervisningsudvalg har jeg i et par måneder haft lejlighed til at sætte mig ind i noget af det, der foregår på en institution, der skulle repræsentere noget af det ypperste, der foregår inden for undervisning i Danmark. Jeg har læst redegørelser fra det eksterne rektorat, der fortæller noget om, hvor håbløs en opgave der er overdraget disse mennesker med hensyn til at få Roskilde universitetscenter til at fungere blot nogenlunde tilfredsstillende.

Jeg har set det eksterne rektorats henvendelse

[Wissing.]

ser til studerende og lærere, hvori man tillader sig at gøre opmærksom på, at ideen med centeret er at drive undervisning på universitetsplan, hvorfor man henstiller til samme at følge en række simple regler, der normalt regnes for en selvfølgelighed inden for såvel almen som højere undervisning. Jeg har modtaget undervisningsministerens både skriftlige og mundtlige redegørelser for forholdene på centeret, herunder ministerens skøn over, hvordan forholdene kan føres tilbage til noget, der blot ligner normale tilstande.

Undervisningsministeren viser efter min mening en fantastisk langmodighed med hele institutionen og al dens væsen, men hun afstår dog fra at forhandle direkte med de til centeret knyttede personer, hvilket man udmærket forstår, når man konstaterer, hvilke rabiate og stivsindede synspunkter der gang på gang præsenteres af repræsentanter for centeret. Disse synspunkter fremsættes i et utal af rapporter, henvendelser, kommentarer fra studerende, lærere og øvrige ansatte, men er, uanset de ligner et sammensurium, med til at danne et billede af de oftest groteske forhold. Det gælder ikke mindst med hensyn til nyindretningen De studerendes Aktionskomité, der har fremsat en række ultimative krav, som man ønsker imødekommet til punkt og prikke, idet man i modsat fald ikke ønsker at rette sig efter noget som helst. Det er vel et spørgsmål, om man ved at imødekomme de studerende kan opnå andet, end at centeret tilsyneladende vil kunne fungere i en kort tid, hvorefter de vil stille nye krav. Når eller hvis man så ikke får disse imødekommet øjeblikkelig, er der igen anledning til uro og ballade, og således vil det efter al sandsynlighed kunne fortsætte i årevis.

For nylig modtog folketingsmedlemmerne en beretning om undersøgelse af den økonomiske forvaltning m. v. ved Roskilde universitetscenter i tidsrummet 1972-75. Denne beretning er, selv om den omfatter et tidsrum, der afsluttedes for over et år siden, også med til at danne et billede af, hvorledes institutionen fungerer. Blandt mange interessante oplysninger i statsrevisorernes beretning findes bl. a., at centeret ud over eget trykkeri råder over en betydelig mængde mangfoldiggørelsesudstyr. Uden at komme nærmere ind på hvad dette udstyr omfatter, vil jeg blot nævne, at det har resulteret i et årligt papirforbrug på 18 millioner ark, hvilket udmålt på det samlede antal

studerende og ansatte svarer til et forbrug på 10.000 ark pr. person.

Men også på andre måder afviger centeret betydeligt fra andre undervisningsinstitutioner. Det gælder bl. a. med hensyn til anskaffelse af audiovisuelt udstyr, der bl. a. omfatter 60 fjernsynsmodtagere, 300 båndoptagere, 11 videobåndoptagere, 11 do. kameraer, og ikke mindre end 20 tonefilmanlæg.

Når jeg har hæftet mig ved disse dele af beretningen, så skyldes det, at jeg har et vist kendskab til de omtalte undervisningsmidler og deres udbredelse og anvendelse, og jeg mener, at der her er sket anskaffelser, som ligger langt ud over, hvad der er normalt på undervisningsinstitutioner. En udbredt anvendelse af de nævnte audiovisuelle undervisningsmidler kunne tyde på, at man er gået helt bort fra den traditionelle universitetsuddannelse, og hvordan ligger det så med at holde uddannelserne på det niveau, som man må kræve af en undervisning på universitetsplan?

Jeg er ikke uvidende om, at meningen med centeret netop var at skabe et alternativ til de traditionelle universitetsundervisninger. Dette har man bl. a. ønsket at opnå med indførelse af nye arbejdsformer, de såkaldte projektarbejder. Hvorvidt denne undervisningsform er ringere eller bedre end andre former, er vel i høj grad et spørgsmål om, hvad der skal undervises i, og hvad der er undervisningens formål. Især med hensyn til det sidste kan man komme stærkt i tvivl, når man betragter de emner, som man arbejder med i de forskellige projekter. Det forekommer mig, at mange af de valgte emner er af en sådan karakter, at de mere sigter på at skabe bestemte holdninger, end de sigter på at bibringe de studerende viden og færdigheder, som også kan anvendes uden for centeret.

Bl. a. af disse årsager er forslaget om afvikling af Roskilde universitetscenter ved at underlægge det Københavns universitet ikke en tilstrækkelig foranstaltning. Uanset at jeg kan se med en vis sympati på dette forslag, så føler jeg mig overbevist om, at lige så længe bygningerne på Roskilde universitetscenter anvendes til deres oprindelige formål, lige så længe vil de virke som et arnested for uro og ballade.

Hvis man kan affinde sig med evig uro på vore universiteter, læreanstalter, skoler og arbejdspladser, ja i hele samfundet, så skal man fortsat støtte opretholdelsen af universitetscenteret i en eller anden form. Hvis man derimod

[Wissing.]

ønsker at afskaffe uroen, ja, så skal man starte med at fjerne en af årsagerne hertil, og det kan man gøre ved at nedlægge fejltagelsen, der bærer navnet Roskilde universitetscenter.

Jeg vil takke undervisningsministeren for den klare redegørelse. Jeg forstår, at ministeren stadig væk er optimist og ønsker at give universitetscenteret yderligere en chance. Det er vel et spørgsmål, om ministeren også næste år og næste år igen kan overtale folketingets flertal til at holde hånden over centeret. Dette afgøres nok ikke af ministeren, men af de studerendes og de ansattes fortsatte gøren og laden og af, om den danske befolkning stadig vil finde sig heri.

Fru Ebba Strange beder om dokumentation. Uanset hvilken dokumentation der vil kunne forelægges i undervisningsudvalget, så vil den nok ikke rokke ved fru Ebba Stranges og de andre socialisters fastlåste meninger. Men vi skal prøve at tage noget af materialet med derop, så kan vi diskutere det.

Hr. Niels Helveg Petersen mener, at der findes mange værdifulde træk ved Roskilde universitetscenter. Vi fik ikke oplyst noget om, hvad det var, hr. Niels Helveg Petersen anser for at være værdifulde træk, og det var faktisk synd, for det er for mange mennesker ikke let at få øje på.

Jeg takker de øvrige ordførere for deres indlæg, uanset at de ikke lovede en løsning på problemerne.

Hr. Steen Folke brugte udtrykket »blodtørstige borgerlige partier«. Når hr. Steen Folke på den måde angiver tonen, så må vi tage imod udfordringen og svare igen i samme tone. Det er forståeligt, at VS tilbageviser enhver form for kritik af Roskilde universitetscenter. Det er forståeligt, når man ser, hvilken succes VS netop her har haft. Det er lykkedes at forvandle en offentligt oprettet institution, der skulle uddanne nye medarbejdere til opretholdelse og udbygning af vort samfund, til et foretagende, som er besat med fanatikere, der kun arbejder på at nedbryde det samfund, hvis frisind tilsyneladende er endeløst. På det bestående samfunds bekostning vil man via Roskilde universitetscenter uddanne en hær af profeter, der skal lære den danske befolkning om et andet samfundssystems fortræffeligheder, et andet samfundssystem, hvis kendetegn ikke er frisind, men tvang, undertrykkelse, deporta-

tion, udryddelse og meget mere. Det er, hvad VS ønsker at bruge Roskilde universitetscenter til, så det kan ikke undre, at de for enhver pris vil bevare denne anstalt, der udklækker tilhængere af, at Danmark ikke længere skal være en fri nation.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg skal afholde mig fra at knytte bemærkninger til alt det, der er blevet sagt i denne debat.

Der var dele af det, hr. Bertel Haarder var inde på, jeg var enig i, men jeg vil godt understrege én ting, som ikke fremgik af hr. Bertel Haarders indlæg omkring det, man kunne kalde statsmagtens forpligtelse. Jeg mener, der også må være et krav om ro og besindighed; det tror jeg ikke hr. Bertel Haarder er uenig med mig i, men det blev ikke nævnt i denne forbindelse.

Jeg er også enig med hr. Ingolf Knudsen i, at styrelsesloven må bringes til at fungere på Roskilde universitetscenter inden for de rammer, der nu er afstukket for centeret.

Det undrede mig lidt, at fru Ebba Strange så entydigt hæftede sig ved det eksterne rektorats mangler efter fru Ebba Stranges formening og så utrolig lidt ved de andre mangler, som jeg er sikker på fru Ebba Strange også ved der er ved centeret, og som bl. a. giver sig udtryk igennem nogle af de aktioner, der har været foretaget både fra læreres og fra studerendes side.

Jeg vil gerne til fru Ebba Strange sige, at jeg ikke mener, der er mulighed for at begrænse det eksterne rektorats beføjelser, og jeg ser intet i den udvikling, der har fundet sted i den sidste tid, der skulle give mig anledning til at mene det. Det betyder selvsagt ikke, at det eksterne rektorat ikke sammen med centerets lærere og TAPer og i givet fald studerende kan blive enige om, at man praktiserer ordningerne på en bestemt måde. Det har jeg ikke taget stilling til, men der vil ikke ske nogen lempelse fra min side, og jeg mener, at der er intet i udviklingen i dag, der tilsiger, at en sådan lempelse ville være sigtsmæssig.

Fru Ebba Strange sagde, at klager skulle gå til det eksterne rektorat. Jeg må sige, at vi har fået strømme af dem i undervisningsministeriet. Jeg har én gang underholdt undervisningsudvalget med at oplæse datoer for alle de klager, vi har fået, og jeg tror også, undervis-

[Undervisningsministeren.]

ningsudvalget fandt det svært at tage en sådan strøm helt alvorligt.

Hr. Freddy Madsen havde også nogle interessante bemærkninger. På den ene side sagde han, at det eksterne rektorat var undervisningsministeriets forlængede arm på RUC, og på den anden side beskyldte han undervisningsministeriet for passivitet. Jeg har svært ved at se, hvordan man kan få disse to ting forenet i den samme tale, og jeg mener heller ikke, det lykkes hr. Freddy Madsen.

Hr. Freddy Madsen sagde også, at det eksterne rektorat ikke ville forhandle, mens hr. Freddy Madsen pegede på de studerendes positive vilje. Jeg synes, at hr. Freddy Madsen skulle se lidt på forløbet. Det, der er sket, er jo, at det eksterne rektorat bl. a. på baggrund af oplægget fra den interne rektor, Bent Jørgensen, har forhandlet, har strakt sig, har forsøgt at finde en løsning. Og hvad har de studerende? Stået fast på åbningen af basisuddannelsen 1. september og aktioneret. Jeg har meget svært ved at se den mindste form for god vilje i det handlingsforløb.

Jeg er enig i det, hr. Niels Helveg Petersen sagde, det konservative forslag løser intet problem, det flytter blot problemerne, og jeg er også fuldstændig enig i, at afgørelsen for centeret hviler på de enkelte lærere og på de studerende, og også i, at det mæglingforslag, der er opnået enighed om mellem de humanistiske og de naturvidenskabelige lærere, TAP-personalet og det eksterne rektorat, er det eneste grundlag, der kan arbejdes videre på.

Hr. Steen Folke holdt i dag sin sædvanlige store tale. Det er så udmærket omkring disse RUC-debatter, at vi hver gang får de samme synspunkter fra hr. Steen Folke. Denne gang glemte hr. Steen Folke, da han nævnte den borgerlige kapestrid om at komme først, at faktisk har centeret selv leveret hele materialet til det borgerlige kapløb denne gang. Denne sag er ikke skabt i folketinget – i modsætning til mange tidligere – den er skabt af centeret selv, og den kunne så nemt som ingenting også være undgået af centeret selv. Det er muligt, at denne debat er en antiklimaks for de borgerlige partier, men jeg har svært ved at se, at det ikke også er en antiklimaks for de studerende, der i én uendelighed har ønsket, at vi skulle behandle problemerne her, først i direktoratet, så i ministeriet, dernæst hos undervisningsministeren, så i folketingets udvalg og nu i folke-

tingssalen. Jeg kan ikke se, der er meget at bygge på i forbindelse med den behandling, der har været her i dag.

Omkring Københavns universitet og rektor Morten Lange vil jeg gerne understrege, at jeg er ganske enig med rektor Morten Lange i, at det, det drejer sig om, er at få ophævet besættelserne, og det er den indsats, der skal gøres på Københavns universitet.

Jeg er heller ikke enig med hr. Steen Folke i, at sympatien ude omkring ligger hos RUC-befolkningen. Det er meget svært at sige, men jeg tror, at de aktioner, der har fundet sted i den sidste tid, i alle tilfælde har sat en eventuel velvilje over styr, og det synes jeg i virkeligheden er trist.

Med hensyn til det mæglingforsøg, der har været fra de samfundsvidenskabelige lærere ved henvendelsen til handelshøjskolen, må jeg sige, at jeg synes, det er en ganske besynderlig situation. Her vedtager, som jeg har nævnt før, de humanistiske lærere, de naturvidenskabelige lærere og det teknisk-administrative personale en løsning. Den bliver forkastet af én lærergruppe, nemlig de samfundsvidenskabelige lærere. Den lærergruppe, der taber, mener så, at de derved har ret til at finde tre nye personer, der skal mægle i en mægling. Det er jo fuldstændig givet, at der ikke kan komme noget som helst fornuftigt ud af en sådan aktion, og det har undret mig, at man har kunnet få nogen til at indgå i det så anløbent foretagende. Det er klart, at det er et forsøg på at ødelægge et mæglingforslag, der er accepteret af store grupper på Roskilde universitetscenter.

Til fru Gerda Møller har jeg kun én enkelt bemærkning, og det var vedrørende spørgsmålet om den såkaldte politisag på Roskilde universitetscenter. De studerende har udsendt et brev på en sådan måde, at det fejlagtigt kan antages for at være udsendt fra universitetet, og på den baggrund er der indledt politisag. Det oplyste jeg i øvrigt også i samrådet i undervisningsudvalget i morges.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Vi går herefter til anden omgang. De ordførere, der ønsker ordet, bedes markere det.

Bertel Haarder (V):

Det er rigtigt, som fru Gerda Møller noget indiskret refererede, at jeg understregede ordene »i denne situation«, at vi i denne situation ikke ville medvirke til de pågældende forslag.

[Bertel Haarder.]

Vi vil i denne situation gøre, hvad vi kan, for at studenterådets rabiate, intolerante voldsanarkister mister grebet om den danske studenterverden, og derfor vil vi heller ikke fratage Roskilde universitetscenter muligheden for, at den styrkede moderation også dér kan bringe forstanden i højsædet. Det er vores vurdering af den nuværende situation, og den indbefatter altså muligheden for, at den styrkede moderation også på Roskilde universitetscenter kan bringe tingene ind på forstandens brede landevej.

Jeg skal ikke holde en lang tale til hr. Steen Folke. Men der var én ting, der var fantastisk udfordrende, og det var hans tale om, at disse besættelser jo var blevet foranstaltet af normale, demokratisk indkaldte studentermøder. Det er dog det mest fantastiske, jeg nogen sinde har hørt. Det er møder, som er indkaldt af selvbestaltede personer, møder, som derefter tiltager sig en ret, som de ikke har nogen som helst steder fra, og som vedtager at gribe ind i folks personlige frihed – dem, der ikke er enige med dem, der har flertal på mødet – og kan man ikke klare det ved det første møde, så kan man da indkalde til et møde om aftenen igen og så næste morgen og næste dag igen og næste dag igen, lige indtil der kun er dem tilbage, der er enige med én selv. Det er ikke set mere effektivt siden Robespierre, og det er i virkeligheden fantastisk, at der her i folketinget sidder et medlem, som kan kalde det en normal, demokratisk fremgangsmåde. Det er intet mindre end en skandale.

Niels Helveg Petersen (RV):

Med hensyn til intentionerne bag Roskilde universitetscenters oprettelse vil jeg henvise hr. Wissing til at læse de betragtninger, der ligger til grund for centerets oprettelse i sin tid.

Hr. Steen Folke morede sig jo meget over, at de borgerlige partier holdt konkurrence om at overgå hinanden i blodtørsthed over for Roskilde universitetscenter. Hr. Steen Folke holdt efter min mening sin egen lille konkurrence, nemlig om at kunne få talt de aktionerende studenter mest muligt efter munden. Efterhånden som talen skred frem, lykkedes det ham virkelig gang på gang at overgå sig selv, og dermed ydede han et forbløffende ligegyldigt bidrag til diskussionen om Roskilde universitetscenters fortsatte eksistens. Eftersnakkeriet hjælper ikke. Roskilde universitetscenter har

én chance, og den består i, at der på centeret er lærere og elever, som sætter Roskilde universitetscenters fortsatte eksistens højere end barnagtige demonstrationer, som til syvende og sidst kun hjælper dem, der, som hr. Steen Folke sagde, havde travlt med blodtørstige konkurrencer.

Jeg blev simpelt hen helt paf ved fru Gerda Møllers sidste indlæg, for jeg synes, det helt fortonede sig, hvad det var, vi behandlede. Det forslag, vi behandler, er et forslag fra det konservative folkeparti om at underlægge Roskilde universitetscenter Københavns universitet. Og hvad sker så i anden omgang? Fru Gerda Møller brugte næsten hele sin taletid til at beskrive de kaotiske forhold på den institution, som hun nu vil lægge Roskilde universitetscenter ind under. Er det virkelig forsvarligt? Hvordan tør det konservative folkeparti tage ansvaret for at lægge Roskilde universitetscenter ind under en institution, hvor forholdene er, som fru Gerda Møller skildrede det, hvor der var anarki, hvor ingen tør tage ansvaret for noget som helst, hvor der var ét stort vatteri? Jeg fatter det ikke.

Jeg forventer efter fru Gerda Møllers sene- ste bidrag, at det konservative folkeparti trækker sit forslag tilbage.

Gerda Møller (KF):

Ja, det er sent, så nu bliver det teater, men dette er også nok sidste akt, som hr. Søgaard siger.

Jeg vil godt sige til hr. Niels Helveg Petersen, som også i sit første indlæg var inde på intentionerne bag oprettelsen af RUC, at dem har jeg forklaret ham.

Når vi tør lægge det ind under Københavns universitet, er det, fordi vi mener at den situation, Københavns universitet er i nu, er ekstraordinær, og den er jo opstået på grund af RUC. Så længe Roskilde universitetscenter eksisterer, bliver forholdene aldrig anderledes, men vi tør godt lægge det ind under Københavns universitet. Vi mener, at der må være nogle ting på Roskilde universitetscenter, der er værd at bevare, og vi mener, at det trods alt må få en bedre fremtid i Københavns universitets regie – og nu vil jeg bruge lige så stærke ord som hr. Bertel Haarder – end i RUKs nuværende aggressive revolutionsmiljø.

Steen Folke (VS):

Jeg skal ikke lægge op til nogen langvarig

[Steen Folke.]

debat, men nøjes med et par kommentarer til et par af de ordførere, der har henvendt nogle bemærkninger til mig.

Jeg mener, at hr. Wissing ved sine bemærkninger om VS' mål, som skulle være at skabe undertrykkelse og tvang og deportation, og jeg ved ikke hvad, karakteriserer sig selv

Hr. Bertel Haarder prøvede sig i rollen som konkurrent til fremskridtspartiet med hensyn til at opfinde de mest interessante, militante kombinationer af ord. Nu blev det til, at det var nogle rabiate, intolerante voldsanarkister, der forestod de aktiviteter, der foregik for øjeblikket. Jeg må komplimentere hr. Bertel Haarder med, at han har levet op til næsten at stille sig på linje med repræsentanter for fremskridtspartiet, men jeg mener ikke, at det bidrager så forfærdelig meget til debatten.

Med hensyn til studentermøderne må jeg fastholde, at det, der sker rundt omkring, faktisk er, at man afholder ganske normale studentermøder af den art, som man også afholder under mere normale forhold, indkaldt på sædvanlig vis, hvor alle studerende bliver indkaldt, og hvor et antal – det varierer naturligvis fra sted til sted – møder op til disse møder, hvor man diskuterer tingene og derefter gennem afstemning ved flertalsafgørelser træffer beslutning om, om der skal ske det ene eller det andet. Det svarer fuldstændig til forholdene på arbejdspladser, hvor der holdes tilsvarende møder, der beslutter, hvad der skal ske i konfliktsituationer, og hvor mindretal bøjer sig for flertal. Der er altså ikke tale om, at det er nogle små mindretal, der imod flertallets vilje gør disse ting. Det foregår på den måde, jeg beskriver her.

Undervisningsministeren har jo i denne situation bestræbt sig på at fremstille det, som om man i høj grad var på vej tilbage til normale tilstande. Det mener jeg nok er lidt af et skønmaleri af det, der reelt foregår. I sit første indlæg sagde ministeren bl. a., at nu var folk på vej ind i de organer på RUC, som både lærere og teknisk-administrativt personale – foruden for længe siden de studerende – har nægtet at medvirke i. Jeg må nok sige, at den måde, hvorpå man forsøger at få disse organer til at fungere, er noget utraditionel. Bl. a. er jeg vidende om, at man har udvalgt 4 gidsler blandt samfundsvidenskabelige lærere, og har pålagt dem ved en form for tjenestepåbud at gå ind i

disse organer som repræsentanter for det samfundsvidenskabelige område. Det turde nok siges at være en noget utraditionel måde at få sådan nogle organer til at fungere på. Så vidt jeg ved, er der også fra de pågældendes faglige organisationer, Dansk Magisterforening og Jurist- og Økonomforbundet, taget klar afstand fra, at man har udvalgt sådanne gidsler blandt lærerne og tvunget dem til at gå ind i organerne. Jeg mener ikke, det er den rette måde at forsøge at løse problemerne på. Hvis ministeren mener det alvorligt med, at man skal løse problemerne og skabe ro om RUC, så mener jeg stadig, man bliver nødt til at gøre det på en måde, som tager hensyn til de forskellige involverede parter. Det håber jeg stadig også er ministerens indstilling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til undervisningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion.

(Lovforslag nr. L 169. Fremsat 26/4 77).

Lovforslaget sættes til forhandling.

J. K. Hansen (S):

Ja, vi må videre med næste akt, og det handler om forslag til lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion. Dette lovforslag er en følge af forslag til lov om den erhvervsfaglige grunduddannelse, lovforslag nr. L 129, hvor der jo i § 10 bestemmes, at praktikvirksomhederne skal betale elevernes løn under praktikophold og under 2. dels skoleopholdet.

Vi ved, at initiativet til dette lovforslag om opkrævnings- og refusionsordning er udgået fra Dansk Arbejdsgiverforening og Landsorganisationen i Danmark, et initiativ som vi kun kan være tilfreds med, og jeg skal i denne sene